

Utlåtande 2011:103 RIV (Dnr 322-1596/2010)

Gör skolorna i staden tryggare

Motion (2010:17) av Ylva Wahlström (MP)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2010:17) av Ylva Wahlström (MP) om ”Gör skolorna i staden tryggare” anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

Ylva Wahlström (MP) beskriver i sin motion (2010:17) att olika rapporteringar påvisar en tydlig otrygghet för stadens skolungdomar. Enligt motionären vore det mycket rimligare och naturligare att skolorna klarade av att hjälpa eleverna i sin sociala utveckling redan i skolan. För detta behövs det, enligt motionären, mer personal och aktiva lärare som vill ansvara för elevernas bästa under hela skoldagen. Till lärarnas hjälp behövs andra personalresurser som skolkurator och skolsköterska.

För att klara att vända utvecklingen med allt fler elever i behov av särskilt stöd, tidig introduktion av data- och filmvåld samt fler barn som upplever våld i hemmet anser motionären att föräldrarna tillsammans med skolan är en viktig resurs. Vidare anser motionären att socialtjänsten behövs som en hjälpande resurs för ökad trygghet i skolan.

Motionären föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar att utbildningsnämnden får i uppdrag att kartlägga behov samt ta initiativ, med syfte att utveckla och förbättra pedagogiska redskap, för att lösa våld och oroligheter i

skolorna och öka barnens och personalens arbetstrygghet. Vidare föreslår motionären att det införs fler utbildningstillfällen för föräldrar med barn som närmar sig tonåren samt att skolans ansvar i samband med barnavårdsutredningar förstärks.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret anser att det finns ett omfattande regelverk för hur arbetet med trygghet i skolan ska bedrivas. Angående samverkan skola och socialtjänst beslutade kommunfullmäktige 21 juni 2010 om riktlinjer för barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa. Preventionscentrum vid socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen bistår skolor vid utveckling av arbetslagets förmåga att skapa ett förtroendefullt och tydligt mandat från föräldrarna enligt ett arbetssätt som kallas Guldsitsen.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden anser att det pågår ett aktivt arbete med denna inriktning inom staden.

Utbildningsnämnden anser att ett aktivt arbete pågår för att ge skolorna möjlighet och inspiration att inte bara utveckla ett åtgärdande arbete utan även ett främjande och förebyggande arbete i syfte att varje elev kan utvecklas i relation till de sociala och personliga målen i läroplanen.

Mina synpunkter

Trygghet och studiero är en förutsättning för lärande. Tolerans, förståelse för olikheter och respekt för andra ska präglade skolans vardag. Skolan ska vara en säker plats där alla känner sig trygga. Ingen ska behöva vara rädd för att gå till skolan.

Mobbning är ett av de värsta uttrycken för bristande respekt för andra människor. Arbetet mot mobbning ska baseras på dokumenterat effektiva metoder. Extra uppmärksamhet ska ägnas åt att upptäcka och motverka nätmobbning. När lärare eller annan personal upptäcker mobbning ska rektor alltid informeras snarast. Som sista åtgärd ska mobbade elever, även mot föräldrarnas vilja, kunna flyttas från skolan.

Den nya skollagen ställer hårdare krav och ger bättre möjligheter för skolor när det gäller att bekämpa mobbning. Vi får ett starkare värdegrundsarbete och tydligare koppling till barnkonventionen. Dessutom får rektorer och lärare

utökade och förtydligade befogenheter att ta till åtgärder för att värna trygghet och studiero.

Staden har under de senaste åren tagit en rad viktiga beslut när det gäller arbetet för att göra skolan tryggare. År 2007 antog utbildningsnämnden riktlinjer för trygghet och studiero för alla stadens skolor. Riktlinjerna ger handfasta råd och anvisningar kring mobbning, frånvaro, våld i skolan etc. Förra året antog kommunfullmäktige riktlinjer för samverkan mellan skola och socialtjänst. Utbildningsnämnden och socialnämnden har gemensamt tagit fram ett omfattande stödmaterial för lokal samverkan kring utsatta barn och unga. Det är angeläget att dessa dokument hålls levande och att skolan, socialtjänsten och andra aktörer som möter barn och unga hittar former för att öka tryggheten.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2010:17) från Ylva Wahlström (MP) om att göra skolorna i staden tryggare

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att

1. bifalla motionen
2. därutöver anföra

Staden har under moderatledda majoriteten haft en för hög tilltro till övervakning, konsekvensbeskrivningar och skrämsel som effektiva medel för att skapa studiero, trygghet och välbefinnande bland stadens elever. Istället handlar det om att ta skolans värdegrunduppdrag på större allvar. I Stockholm, bland annat på St Eriks Gymnasium, finns det goda erfarenheter av andra tillvägagångssätt och strategier. Det som krävs är en politisk vilja att sprida erfarenheter och utveckla verksamhet där den idag brister.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2010:17) av Ylva Wahlström (MP) om ”Gör skolorna i staden tryggare” anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 25 maj 2011

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Lotta Edholm

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Tomas Rudin, Olle Burell* och *Maria Östberg Svanelind* (alla S) och *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige följande.

1. Motion (2010:17) av Ylva Wahlström (MP) om ”Gör skolorna tryggare” bifalles.
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Många elever utsätts för trakasserier och mår dåligt i skolan idag. Den psykiska hälsan har försämrats för barn och unga under senare år. Skolans elevhälsoarbete måste därför förstärkas och genomsyra alla pedagogiska verksamheter. Vi behöver fler skolsköterskor, kuratorer och psykologer i skolan.

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. Otryggheten motverkas genom att dämpa riskfaktorer och stärka skyddsfaktorer. Eleverna behöver få lära sig hantera konflikter och värna sin integritet för att bekämpa mobbning, våld och sexuella trakasserier.

Fler skolor bör få möjlighet att arbeta enligt t.ex. som Guldsitsen, som visat sig vara mycket framgångsrik i många förskolor och skolor. Det är viktigt för elevens välmående att få till en förtroendefull samverkan mellan elever, föräldrar och skola.

I vårt budgetförslag satsar vi en halv miljard mer på skola och utbildning, vilket gör det möjligt att göra kraftfulla satsningar på förbättrad elevhälsa och insatser mot mobbning. Det ger även möjlighet att anställa såväl fler lärare, fritidsledare och elevhälsopersonal i skolan.

Inom ramen för trygghetsarbetet ingår även att ta fram långsiktiga strategier för jämställdhet. Både flickor och pojkar behöver stärka sin självkänsla för att känna trygghet och fungera bra i skola.

Skolan måste också i högre grad än idag uppmärksamma att elever kan vara utsatta för begränsningar i sin livsföring på grund av att de lever i familjer från hederskulturer.

ÄRENDET

Ylva Wahlström (MP) beskriver i sin motion (2010:17) att olika rapporteringar påvisar en tydlig otrygghet för stadens skolungdomar. Enligt motionären vore det mycket rimligare och naturligare att skolorna klarade av att hjälpa eleverna i sin sociala utveckling redan i skolan. För detta behövs det, enligt motionären, mer personal och aktiva lärare som vill ansvara för elevernas bästa under hela skoldagen. Till lärarnas hjälp behövs andra personalresurser som skolkurator och skolsköterska.

För att klara att vända utvecklingen med allt fler elever i behov av särskilt stöd, tidig introduktion av data- och filmvåld samt fler barn som upplever våld i hemmet anser motionären att föräldrarna tillsammans med skolan är en viktig resurs. Vidare anser motionären att socialtjänsten behövs som en hjälpande resurs för ökad trygghet i skolan.

Motionären föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar att utbildningsnämnden får i uppdrag att kartlägga behov samt ta initiativ, med syfte att utveckla och förbättra pedagogiska redskap, för att lösa våld och oroligheter i skolorna och öka barnens och personalens arbetstrygghet. Vidare föreslår motionären att det införs fler utbildningstillfällen för föräldrar med barn som närmar sig tonåren samt att skolans ansvar i samband med barnavårdsutredningar förstärks.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 december 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunstyrelsen har antagit Trygghet och studiero, riktlinjer för arbetet i Stockholms skolor. Syftet med riktlinjerna är att konkretisera ansvar och befogenheter på olika nivåer inom staden samt att vara ett stöd i skolornas arbete när olika situationer uppstår och för att upprätta de planer och rutiner skolorna ska ha. Planerna och skolans ordningsregler ska upprättas och revideras i samverkan med personal, elever och föräldrar. Samtliga ovanstående dokument bör finnas tillgängliga på skolans hemsida.

Kommunfullmäktige beslutade 21 juni 2010 om riktlinjer för samverkan mellan skola och socialtjänst för barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa. Samtidigt beslutades att ge utbildningsnämnden och socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att komplettera riktlinjerna med stödmaterial senast augusti 2010. Stödmaterial har bordlagts i båda nämnderna.

Preventionscentrum vid socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen bistår skolor vid utveckling av arbetslagets förmåga att skapa ett förtroendefullt och tydligt mandat från föräldrarna enligt ett arbetssätt som kallas Guldsitsen. Den bärande idén är att skolan och föräldrarna tillsammans ska arbeta för barnens bästa. En annan viktig del i Guldsitsen är att utveckla kollegialitet mellan skolan och socialtjänsten.

Stadsledningskontoret föreslår att motion (2010:17) av Ylva Wahlström (MP) om ”Gör skolorna i staden tryggare” anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 6 oktober 2010 att förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som yttrande till kommunstyrelsen. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (V), Mia Sundelin m.fl. (S) och Stefan Nilsson (MP), *bilaga 1*.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2010 har i huvudsak följande lydelse

Förvaltningen delar motionärens uppfattning att det är viktigt att skolan i samverkan med föräldrar, socialtjänst och andra aktörer arbetar med att skapa förutsättningar för en bra och trygg skola som ger den enskilde eleven möjligheter att nå kunskapsmålen. Skolan ska tillhandahålla en bra arbetsmiljö för såväl elever som lärare och annan skolpersonal och följa det regelverk som antagits för skolans verksamhet. Det är också viktigt att det inom skolans ram finns tillgång till en fungerande elevvård. Enligt förvaltningens uppfattning pågår ett aktivt arbete med denna inriktning inom staden

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 januari 2011 att förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som yttrande till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Per Olsson m fl (MP), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 december 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärens uppfattning att det är viktigt att skolan i samverkan med vårdnadshavare, socialtjänst och andra aktörer arbetar för att skapa förutsättningar för en bra och trygg skola, som ger den enskilde eleven optimala möjligheter att nå läroplanens mål.

Ett aktivt och stödjande arbete pågår, inom utbildningsförvaltningen, för att ge skolorna möjlighet och inspiration att inte bara utveckla ett åtgärdande arbete utan även ett främjande och förebyggande arbete i syfte att varje elev kan utvecklas i relation till de sociala och personliga målen i läroplanen.

RESERVATIONER M.M.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (V), Mia Sundelin m.fl. (S) och Stefan Nilsson (MP) enligt följande.

Nämnden beslutar att

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att som svar på remissen yrka bifall till motionen.
2. Därutöver anfördes följande.

Det är angelägna frågor som motionären tar upp. Många elever utsätts för trakasserier och mår dåligt i skolan i dag. Utvecklingen oroar, också med tanke på de nedskärningar den borgerliga majoriteten tillåtit på skolområdet genom sina prioriteringar av sänkta skatter.

I vårt budgetförslag satsar vi en halv miljard kronor mer på skola och utbildning. I detta finns utrymme för kraftfulla satsningar på förbättrad elevhälsa, åtgärder mot mobbning och för ökad självkänsla. Det ger även utrymme, för betydligt mer personal både lärare, kuratorer, skolsköterskor och andra vuxna i skolan. Vi satsar även på fritidsledare som kan vara med på raster, på skolgården och i uppehållsrum, eftersom det mesta av mobbningen sker utanför klassrummet.

Det är bra att ett aktivt arbete pågår för att det ska finnas bra elevvård, en god arbetsmiljö och en fungerande samverkan mellan de olika aktörerna.

Mentorerna ska få utökad tid med sin klass, och få i uppgift att skapa en klassgemenskap. Samtal kring etiska frågor ska förekomma. Livskunskap ska vara ett viktigt tema för undervisningen. Resurser ska finnas för utflykter och lägerskolor. En fin atmosfär och gemenskap i klassen gör också att undervisningen och inläringen går bättre.

Att statistiken visar att det för närvarande varit en liten nedgång av våldet och mobbningen i skolorna är inget skäl att inte ytterligare utveckla de pedagogiska redskapen. Möjligheten att kunna erbjuda förskolor och skolor ökat stöd att arbeta enligt t.ex. Guldsitsen är angeläget.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Per Olsson m fl (MP) enligt följande.

Staden har under moderatledda majoriteten haft en för hög tilltro till övervakning, konsekvensbeskrivningar och skrämnel som effektiva medel för att skapa studiero, trygghet och välbefinnande bland stadens elever. Istället handlar det om att ta skolans värdegrunduppdrag på större allvar. I Stockholm, bland annat på St Eriks Gymnasium, finns det goda erfarenheter av andra tillvägagångssätt och strategier. Det som krävs är en politisk vilja att sprida erfarenheter och utveckla verksamhet där den idag brister.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2010:17

2010:17

Motion av Ylva Wahlström (mp) om gör skolorna i staden tryggare

Dnr 322-1596/2010

Olika rapporteringar påvisar en tydlig otrygghet för stadens skolungdomar. Bland annat så mobbas många, ställer orimliga krav på varandra och hamnar senare allt för ofta i rättsliga processer där ingen är någon vinnare, för inga vill väl att våra barn och ungdomar ska göra upp inom vårt rättsväsen?

Det vore mycket rimligare och naturligare att skolorna klarade av att hjälpa eleverna i sin sociala utveckling redan i skolans vardag. Då behövs det mer personal och aktiva lärare som vill ansvara för elevernas bästa under hela deras skoldagar och till deras hjälp behövs andra personalresurser som skolkurator och skolsköterskor.

Om man kan återskapa ett bättre förhållningssätt mellan eleverna på skoltiden borde det också följa barn och ungdomarna till deras lediga tid. Tyvärr har vi andra starka krafter som försvårar denna utveckling till exempel vill jag nämna allt data- och filmvåld, tidigt i åldrarna. Dessutom upplever många barn och unga våld i sin hemmiljö. Och vi har många elever i behov av särskilt stöd.

Skolan klarar inte själva att vända detta, utan även föräldrarna tillsammans med skolan behövs för att denna utveckling ska kunna vändas. Vidare behöver vi kunna se socialtjänsten som en hjälpande resurs för skolans trygghet. Detta bör leda till positiva stödjande åtgärder för våra unga i ett tidigt skede och då behöver det ske i dialog med de unga.

Därför föreslår jag att stadsfullmäktige beslutar att

1. utbildningsnämnden får i uppdrag att kartlägga behov samt ta initiativ, med syftet att utveckla och förbättra pedagogiska redskap, för att lösa våld och oroligheter i skolorna och öka barn och personals arbets-trygghet

2. det införs fler utbildningstillfällen för föräldrar med barn som närmar sig tonåren
3. skolans ansvar i samband med barnavårdsutredningar förstärks.

Stockholm den 21 juni 2010

Ylva Wahlström